Meðferð dýranna.
4 blöð.
Prentað í Dýraverndaranum,
XXIII.árg. 1937. 4.tbl. bls.25-26. 63.

1.

Meðferð dýranna

Það er óneitanlega góð skemtun að þór að lesa fallegar og sannar sögur um dýrin, frábæra vitsmuni þeirra, lifnaðarháttu og trygð við oss menninu; þetta er og á að vera til þess, að veita þeim um meiri athygli og skilning á kjörum þeirra og bæta þau, enda er og oft mikil uppörfun í þór fólgin til þess að fara vel með þau og hafa sem mest gagn af þeim, en hitt er eigi síður nauðsynlegt – það er beinlínis skylda vor – að hléfast ekki við að bæta það opinberlega fyrir almenningi, ef um illa meðferð er að ræða og segja frá þór hispurslaust hver sem í hlut á, ödrum til ~~varnaðar~~ viðvörunar. Það er að vísu hvorki skemtilegt né vinsælt, en hjá þór verður ekki komizt, hvort sem mönnum líkar það betur eða ver, þór um vantar mikið á, að svo sé að dýrunum bíið, að semilegt sé siðmenningarþjóð, er svo vill heita.

Oss þykir víst flestum gaman að bregða oss á bak góðum og fjörugum gæðingi, en vér hirðum oft minna um það að ofreyna hann ekki á hlaupunum, svita hann og lemja hann með svipunni eða fótastokkunum, og þór síður er þess gætt, að hann hafi semilegan haga eða lífvonlegt fóður. Hesturinn, „þarfasti þjónninn", var oft og iðulega áður fyrrum prælkaður svo, að helzt leit út fyrir, að menn findu ekkert til með honum, fremur en tilfinningalausan hlut væri að ræða, stokk eða stein; honum var riðið einhesta, jafnvel heilar dagleiðir án nokkurrar verulegrar hvíldar, hann

var sundlagdur, stundum oft sama daginn, í hverja jökul-ána eftir adra þótt kófsveittur 2.
veri, meiddur á baki eda á sídum; haltur og hófgalladur var hann laminn áfram yfir
grjót og urdir med þyngslabyrdar á baki og loks var hann látinn hnúga máttlaus til
jardar og drepast úr hor. Sídan brýr komu yfir flestar stærstu árnar og jökulvötnin
er nú þessari medferd á „þarfasta þjóninum" naumast til ad dreifa, og nú á sídari árum
hafa bílarnir tekid vid af honum med þungu klössin. En er honum þá ekki misbodid
á ýmsa adra lund um á dag og engu betri? Jú, hér er smásaga eim, þótt ljót sé, sem
sýnir þad tvent, ad enn eru til miskunnarlausir fantar og vesöl yfir völd á landi hér:
Rúmt ár er lidid sídan tveir aflátungar og illmenni fundu uppá þér ad fara í kapp-
reidar vid bél, um 22 rasta langa leid, ung annar hesturinn, brádviljugur gædingur,
hné indur undir ödrum angurgapanum, sprunginn af mædi; hinn hesturinn lifdi þetta
af, en hefir ekki borid barr sitt sídan! Hvad gerir svo yfir valdid, þá er hært var undan
þessari djöfullega medferd? Þad sættist vid söksudólgana uppá 10 krónur hvorn! —
Þad er gaman ad klappa hundi og kjá vid hann og hundar eru medal hinna trygg-
ustu og þörfustu húsdýra vorra, en sídan bílarnir komu til sögunnar, eru margir
þeirra gjarnir á ad klappa á vegum fyrir þá, ólmast ad þeim og gelta, og þykir
mörgum mönnum þetta leitt, en skilja hundana eigi betur en svo, ad þeir
ýmist reyna ad aka yfir þá eda flaggja á þá grjóti eda spítum, [illegible]

þó eigi bókleigandi þeim, er hlíðast vilt um vagni sínum, hvarvi hundinn
og sló höfði hans svo við steini, að heili hundsins lá úti. Þetta var kært, en
yfirvaldið leit þessum augum á málið:

„... Gegn mótmælum hans og sökum þess að eigi eru nógar sannanir fyrir hendi um það,
að hann hafi viljandi orðið hundinum að bana í þessum kátt, þykir ekki ástæða til þess
að setja hann eða gjöra hann ábyrgan um verknaðinn." —

Það er saman að stytta máttlaus gætlingi og gole við hann, en svo bar við að hundurinn
flotningsköttur vandi komur sínar í brauðgerðarhús bakara nokkurs og leitaði sér
þar ætis með því að hinn brauðarnir og deig upp af gólfinu brauðgerðarhússins. Bakar-
inn tók köttinn og fleygði honum inn í hveitgeymandi ofninum. Köttinum stakk
út þaðan, emjandi og veinandi af brunasárum, en bakarinn lét sér ekki nægja
með það, heldur fór í dyrnar og fleygði köttinum inn í ofninn aftur. Viðbrennandi yfirvald
sektaði bakarinn um 10 krónur!

Þá sem standa enn m. a. þrjú málaferli hér hjá lögregluréttinum í Reykjavík,
sem öll snúast um einhverja hina hrikalegustu meðferð á köttum og dýrum, sem
ég minnist í svipinn að hafa heyrt getið um hjá siðuðum hvorki innan lands né utan.

Svona hörmuleg er meðferðin enn á dag á sakleysingjum dýrum og ekki er sjá-
legt að annað gangi til en mistökumarlaus grimd og kaldrifja, sem verðskuldar
hina þyngstu hegningu. En dæmi þau, er ég hefi nefnt hér áður og kært hefir verið
yfir, sýna það best, hvernig yfirvöld landsins líta á þvílík málsatvik. Þessum
yfirvöldum þó eigi til að dreifa með lögregluna í Reykjavík, þvíhún hefir nýlega sýnt nú-
verandi lögreglustjóra og raunar lögregluþjónana, sýnist það ofsar en fróðlegt að
vöxtu í að þessi þeir eru flestum öðrum framar í því að láta þvílík mál til sín
taka og dæma sökudólgana vægðarlaust eftir því sem lög standa til. Hitt er
annað mál, að þeim veitist oft örðugt að hafa uppi á misindismönnunum, vegna
þess, að skilríkjum manna yfirleitt er ekki lengra í veg komnum í þessum efnum
en svo, að þeir sem um afbrotin vita, hilma yfir þau með sökudólgunum og erfið
eigi vinna að vel fari.

Eins og ég hefi ádur bent á í greinum þeim, er ég hefi ritad um þessi málhér 4.-
í riti þessu, er þad skylda hvers góis og ortegs manns, ad segja tafarlaust til
um þad, ef nokkursstadar verdur vart vid illa medferd á dýrum, og kora hvern
þann er því veldur, og þá engu sídur vidkomandi yfirvald, er sér í gegnum fingur
vid þá, er afbrotin fremja, eda dæma þá í lægstu sektir eda jafnvel sleppa þeim
alveg vid þær.

Hér hefir verid bent á fáein ljót dæmi, en þau eru mikla fleiri til og sígt betri; þad
er þjódarskömm ad þau ~~bérd~~ til ~~og~~ þau munu verda dregin fram í dagsljósid sídar ef þörf
gjörist. Eda vilja menn – þeir sem valdir eru ad óhæfunni – ad nöfn þeirra
sén líka birt? Ekki ætti ad standa á því!

[signature]